

2016/3

Křtinský zpravodaj

Vážení sousedé,

zdravím vás v dušičkovém čase, kdy vzpomínáme na naše zemřelé. Léto už dávno odevzdalo vládu podzimu, od minulého Zpravodaje, který vyšel v červnu, nastrádalo se v životě Křtin plno událostí, tak jak je u nás obvyklé. Malé zastavení u některých z nich:

Že se v Habrůvce nepovedlo uspořádat hody, když je na nich řada? To přeci naši mladí nedopustí, domluví se a zorganizují, jen tak mimochodem „Hodičky“. Jak si řekli, tak se také stalo. Chasa, cimbálka, občerstvení, počasí, zábava všechno super, kdo přišel, určitě nelitoval, za všechny, kteří přišli velký dík. Už se těším na příští rok.

Desátý Den Křtin - jedno velké pohlazení na duši. Pátek večer v chrámu koncert Hradišťanu za účasti více než 500 posluchačů. Neuvěřitelný zážitek pro všechny, velké poděkování všem, kteří se na organizaci tohoto ojedinělého zážitku podíleli. Sobota začíná jako každý rok vyhodnocením soutěží dětí, předáním cen a už se chystá třetí ročník závodu spolků. Vyhráli Skauti, protože mají největší možnost výběru soutěživých. Tím nechci říct, že to není spravedlivé, jsou prostě nejlepší. Za družstvo úřadu bych rád zmínil, že je nás nejméně a ještě nás vykrádají ostatní družstva. Navíc dodáváme neúplatného soudce (už opravdu nevím, co s ním), který je na nás přísnější než na ostatní. Jedno prvenství jsme ale vybojovali: byli jsme nejtěžší. Abych nezapomněl, zaslechl jsem také něco o nejsympatičtějším družstvu. Odpolední program začal předáním osvědčení, že jsme se dostali do České knihy rekordů. Poté zpíval skvělý Pavel Helán, následovala módní přehlídka našich okouzlujících děvčat

a také jsme přivítali spoluobčanky, narozené od roku 1993. Dostali **Domovský list** a na krk medaili. Na závěr celého odpoledne zahrála kapela Třetí zuby, perfektní muzikanti, takže bylo co poslouchat. Pro mě to nejlepší na konec: nedělní fotbalový mač svobodní – ženatí. Když jsem viděl, jak svobodní několik týdnů před utkáním trénují, poléval mě pot. Nedalo se nic dělat, bylo třeba sestavit družstvo ženáčů, třeba pod pohružkou ztráty domovského práva. A výsledek se dostavil: když jsem - po letech potupných a někdy nešťastných porážek - zapískal konec zápasu, byl výsledek "školení" 6 : 1 pro ženaté. No není to hezký závěr nadmíru vydařeného desátého ročníku?

Za všechno komentář jednoho mého kolegy - starosty: „*vy jste ve Křtinách neuvěřitelný spolek lidí, to se normálně nikde nevidí*“. K tomu snad není co dodat.

Jen pro zajímavost: s paní matrikářkou v letošním roce oddáme 48 párů snoubenců. Je to číslo, které také vypovídá o tom, jak jsou Křtiny oblíbené. Nejen jako cíl turistů.

Přeji všem hezký podzim a co nejvíce klidu a pohody o Vánočních svátcích.

Váš starosta

OBEC

Co se ve Křtinách dělá, nebo už udělalo.

Tak jako každý rok, i letos se pokračuje ve zlepšování a zvyšování komfortu našeho každodenního života. Dokončeno nebo před dokončením je několik významných akcí.

Prakticky je dokončena úprava hřbitova, dělají se už jen parkové úpravy, nová střecha na márnici a příští rok na ni doděláme ještě fasádu. V současnosti je hřbitov velmi důstojným místem pro poslední odpočinek našich nejbližších.

Po velmi vstřícných jednáních s vedením Jednoty bylo dohodnuto, že v případě volných peněžních prostředků, dají jejich prodejně u nás nový kabát. Jak slíbili, tak dodrželi a dnes má prodejna novou fasádu a svým vzhledem přispívá k celkové úpravnosti středu obce. Jsem rád, že jim mohu touto cestou poděkovat.

Dále v letošním roce se provádějí opravy kanalizace, která byla v minulosti vybudována nekvalitně, takže sloužila spíše jako meliorace, díky čemuž nebyla čistička schopna plnit svoji funkci. Jen v letošním roce budou na kanalizaci provedeny práce za více než 7 milionů korun. Naštěstí jsou hrazeny z rozpočtu provozovatele, Vodárenské společnosti Boskovice. V příštích letech se bude v těchto opravách, případně výměně vodovodu a kanalizace pokračovat. Křtiny tak získají novou nebo nově zrekonstruovanou vodovodní a kanalizační síť.

Dále máme za sebou rozsáhlé úpravy prostor mateřské školy, navýšili jsme kapacitu na 50 dětí. Úpravou prošly sociálky, prostory pro děti, výměna topných těles a další. To vše za 920 tisíc, náklady pokryjeme částečně i z dotace JMK a z příspěvku obce Habrůvka.

Dále jsme museli řešit havarijný stav plynových kotlů ve škole. Při této příležitosti jsme nechali zpracovat projekt optimalizace vytápění ZŠ a MŠ, který řešil také výměnu kotlů za kondenzační, ohřev vody, klimatizaci a vytápění tělocvičny. Náklady byly 1,5 milionu korun. Vynaložené prostředky se nám vrátí, díky úsporám, nejpozději za pět let. Jistě jste si všimli, že na starých nevyhovujících hřištích nad školou probíhají v současnosti rozsáhlé stavební práce. Patrně nemáme to správné stranické tričko, takže po letech neúspěšných žádostí o dotaci na MŠMT, které uspokojí jen kolem 6% žádostí jsme se rozhodli, že si poradíme sami. Výběrem dodavatele se podařilo snížit původní rozpočet 7,3 milionu na 5,4 milionu korun. Oslovili jsme banku, která nám nabídla úvěr za velmi výhodných podmínek. Po dokončení budeme mít jedno velké víceúčelové hřiště s běžeckou drahou, místem pro skok daleký a vrh koulí. Na místě kde bylo asfaltové (sokolské), bude hřiště na tenis a volejbal, případně nohejbal. Obě hřiště budou mít samozřejmě umělou travu, na které lze v zimě udělat také kluziště. Sektory na běh a skok daleký budou mít povrch z tartanu. Navíc obě hřiště budou opatřena umělým osvětlením. Doufám, že tato hřiště bude využívat nejen škola, ale že přispějí velkou měrou ke zlepšení života nás všech, hlavně dětí a mládeže.

Do konce roku stihneme udělat ještě opravy některých místních komunikací, které si už opravu zaslouhují. To je výčet těch největších akcí, které jsou nejvíce vidět.

Váš starosta

Co se chystá?

Pokud vše půjde podle plánu, asi nejvíce nás v budoucnosti zasáhne dlouhodobě plánovaná realizace nového silničního průtahu Křtiny – Jedovnice. V současnosti je připravována projektová dokumentace, během krátké doby budeme mít společnou schůzku za účasti všech zainteresovaných, včetně našeho projektanta, který zpracovává projekt na chodníky ve Křtinách jako celek. Pokud se vše podaří dotáhnout do konce, dostaneme se následně do zásobníku JMK, který bude investorem rekonstrukce vlastní silnici. V naší režii budou následně všechny chodníky, veřejné osvětlení, autobusové zastávky, odstavné plochy a další doprovodné stavby.

Není v silách obce, aby potom takovou zásadní investici dělala z vlastních zdrojů bez pomoci dotace. Všechno musí být do detailu zpracováno a v souladu s dotačními podmínkami, abychom mohli o dotaci požádat a abychom byli úspěšní.

Budeme dále pokračovat v úpravách středu obce, zvyšování parkovacích kapacit, opravě stávajících a revitalizaci parku mezi Spolkovým domem a chrámem.

Do konce roku podáme žádost o dotaci na vybudování dětského hřiště na Kolonce. Tímto bych poprosil maminky malých dětí, kterých se to bude týkat, aby se za mnou zastavily a řekly svoje představy, jak by mohlo hřiště vypadat.

Chystáme se upravit prostor pod hřbitovem na příležitostné parkoviště a spolu s tím také vyřešíme vytékání povrchové vody, která tam každoročně vytváří v zimě nebezpečné náledí.

Hodně bude také záležet na tom, jaké dotační programy vyhlásí nové vedení JMK. Průběžně chystáme a máme připraveno několik projektů, abychom byli schopni operativně o dotace požádat. Naše vlastní prostředky vydáváme hlavně jen na dofinancování těchto projektů podle podmínek dotací.

Mnozí z vás se často ptají, kdy budou ty kompostéry. Žádost jsme podali jako spolek obcí a nyní čekáme, až bude žádost vyřízena. Kromě dotace na kompostéry žádáme také štěpkovač, abychom nemuseli pořád pálit ořezané větve a podobný materiál.

To bylo ve zkratce to nejdůležitější, co nás čeká. Určitě jsem na něco zapomněl, nejde vyjmenovat všechno.

Váš starosta

Pytlový sběr

V následujícím období bude prováděn svoz tříděného odpadu
v těchto termínech:

10. listopadu, 8. prosince, 5. ledna, 2. února, 2. března, 30. března.

Děkujeme, že nám tříděním plastů pomáháte zlevnit a zefektivnit
nakládání s domovním odpadem a udržovat Křtiny čisté a krásné.

Jubilanti

V následujících měsících oslaví životní jubilea tito naši spoluobčané:

Listopad

Markéta Bezrouková, Božena Odehnalová, Jiřina Opletalová,
Ludmila Pokorná (Santini), Ludmila Skácelová,
Božena Prokešová (Santini)

Prosinec

Marie Bílková, Eva Fialová, Marie Grimová, Libuše Neužilová,
Emilie Olejníčková, Dagmar Pinterová (Santini), Jana Pokorná,
Jaroslava Švendová, Mária Urbánková (Santini)

Leden

Rostislav Boháček, Cyril Hrubý, Marta Jandíková (Santini),
Marie Švédová, Josefa Zburníková

Únor

František Hloušek, Marie Kovářová, Kubešová Svatava,
Františka Riedelová, Julie Straková (Santini), Marie Selucká

*Přejeme jim do dalších let života
dobré zdraví a osobní spokojenost.*

**V uplynulých dnech se Křtiny zařadily mezi těch několik málo
šťastných obcí, které se mohou pochlubit stoletou občankou.**

**Máme z toho radost a přejeme jí i sobě,
aby nám to dlouho vydrželo.**

SPOLKY

Z lásky k domovu

Čtvrtý víkend v září v našem městysu proběhl již desátý ročník Dne Křtin. Letošní motto **Z lásky k domovu** odkazovalo na hlavní cíl této největší kulturní akce v naší obci, ale také bylo volnou parafrází hesla dobrovolných hasičů. Tento nejstarší křtinský spolek totiž letos oslavil 130 let od svého založení.

Akce začala již v pátek 23. září koncertem Hradišťanu v místním chrámu. Sobotu pak vyplnil bohatý program. K němu patří již tradiční jarmark, vystoupení žáků MŠ a ZŠ Křtiny a několika hudebních skupin. Velmi očekávaný byl i třetí ročník štafety spolků, tentokrát pod taktovkou hasičů. S jejich úkoly si poradili nejlépe křtinští skauti.

Ve Spolkovém domě jste si pak mohli zavzpomínat na uplynulé ročníky Dnů Křtin a prohlédnout si výstavu prací žáků naší mateřské a základní školy. Po několika letech byla otevřena i věž kostela, která přivítala více než pět set návštěvníků. Nabito bylo i v hasičce, kam zaměřily především děti. Hasiči si pro ně připravili soutěže a drobné odměny.

Letošní Den Křtin ozvláštnily i dvě události. Tou první byl zápis Křtin do České knihy rekordů za největší počet spolků a zájmových sdružení na počet obyvatel. Takových skupin je ve Křtinách úctyhodných dvacet jedna. Tento rekord nám přijel do Křtin udělit přímo zástupce Agentury Dobrý den z Pelhřimova, která tyto rekordy registruje.

Druhou aktivitou bylo udělení Domovského listu všem obyvatelům Křtin, kteří zde mají trvalé bydliště a narodili se do Křtin od roku 1993. Tento rok se totiž přestalo ve Křtinách s vítáním nových občánků a bylo obnoveno teprve letos. Aby ti, kteří se narodili v rozmezí let 1993 – 2014, nepřišli zkrátka, mohli se zúčastnit předání Domovského listu. Tato trochu recesistická akce měla úspěch jak mezi malými dětmi, tak i mezi odrostlejší mládeží. Zájemci s radostí přeskočili pomyslný „Křtinský potok“ a vyrazili pro zlatou medaili a Domovský list. Pokud je vám při čtení těchto řádků líto, že jste se z různých důvodů nemohli zúčastnit, a do této kategorie spadáte, tak nezužejte, Domovský list si můžete vyzvednout na Úřadu městysu.

Událostmi nabitý program zakončila v neděli hudební produkce houslového tria Dvě plus jeden a Kantily v ambitech. Na nově

zrekonstruovaném hřišti pak svedli fotbalový zápas O pohár starosty svobodní proti ženatým. Tentokrát snad po šesti letech vyhráli ženatí.

Na závěr se ještě hodí poděkovat organizátorům, pomocníkům i účinkujícím. Ale i soutěžícím a dětem, které nakreslily krásné obrázky, ty budou jistě ozdobou místní hasičky. Děkujeme i všem, kteří na náměstí přišli a tento krásný svátek první písemně zmínky o Křtinách s námi oslavili. Všichni společně jsme dokázali, že Křtiny jsou dobré místo pro život a že společně naplňujeme motto Z lásky k domovu.

Marcela Kuchyňková

*Hasiči byli tentokrát na Dni Křtin ještě nepřehlédnutelnější, než jindy.
Však jim těch 130 let v uniformách slušelo.*

*A kdyby se letos neotevřely tajemné dveře do zvonice kostelní věže,
nevznikla by ani tato krásná fotografie Martina Bělehrádka.*

Křtinská padesátka již podesáté

Letošní ročník K50 byl výjimečný v tom, že byl již desátý od obnovení pochodu v roce 2007. Přesto jsme ho pojali „odpočinkově“ – bez trasy 100 km. Věříme však, že absenci této královské etapy většina účastníků „skousla“ a vybrali si z bohaté škály ostatních tras.

Jak to tedy letos dopadlo? Absolutní rekord účasti padl na trase 50 km, kterou absolvoval krásný počet 36 účastníků (*tento počet konkuruje dokonce starým padesátkám, kdy účastníci neměli na výběr z kratších tras, pozn. red.*). Na trasu 40 km se vydalo 26 pochodníků, na třicítku 28 a trasu 20 km prošlo 137 přihlášených. Základní trasu 10 km pak 197, což dalo celkový počet 400 mužů, žen a dětí, potících se různou měrou v lesích kolem Křtin. Památkou na letošní jubilejní ročník byla možnost výběru mezi krásným tyrkysovým trikem s motivem pochodu a pamětní plackou, bez kterých si tuto akci snad již ani nedokážeme představit. Motiv byl letos věnován našim hasičům, slavícím v tomto roce 130 let své existence ve Křtinách. Patří jim také velký dík v souvislosti s padesátkou, neb po celých 10 let jsou plně aktivní a klíčovou složkou pořadatelského týmu.

Neplánovaným zpestřením letošního ročníku byli rozdráždění sršni u Březové aleje, které operativně uklidnili a trasu lehce odklonili právě naši hasiči. Zpestřením 50 km trasy byla také chybějící kontrola v Ježkovicích, což si pořadatelé obhájili jako plánovanou bojovku a test schopností improvizace v době, kdy bez GPS málokdo trefoří byt' na obyčejnou toaletu.

Uveďme dvě citace "z tisíce děkovných dopisů" některých účastníků, které přiblíží průběh pochodu více jak sebelepší slohové cvičení:

„Díky organizátorům K50 za perfektní organizaci a značení. KČT by se od vás mohl učit. Puchýře se snad do příštího roku zahojí. Dojmy ze Křtin a křtinských dcereček jsou dlouhodobě pozitivní. Úrodný kraj.“

(Michal)

Typický zápis účastníků, kteří se vydali poprvé na trasu 50 km:

„Děkujeme všem organizátorům K50 za úžasný zážitek. Ráno v 7:00 jsme vyrazili na 50 km plni radosti a odhodlání. Po 10 hodinách, kdy jsme si sáhli na pomyslné dno, jsme v cíli. Teď víme, že už to nikdy znovu nepůjdeme. Zítra nám však otrne a budeme se těšit opět příští rok.“

(Bára a Jenda Brychtovi)

Mně na závěr nezbyvá, než tradičně poděkovat všem, kteří se podíleli na přípravě a organizaci letošního ročníku. Děvčatům a chlapcům na startu, připravujícím vše potřebné ještě za hluboké tmy, kteří pak musí zvládnout masu lidí často opravdu různorodých povah. Dále všem Sokolům a Hasičům na trase, zajišťujícím kontrolní stanoviště. Petrovi Andrýskovi za krásně namalovaný originální motiv na trika, placky, diplomy. Všem sponzorům, kteří přispívají do pokladny a umožňují nám držet startovné na přijatelné úrovni (v hotovosti a tiskem zdarma to dělá téměř 20 000 Kč...).

Za rok na startu opět na viděnou.

Radek Brzobohatý

TJ Sokol Křtiny informuje

Po celou zimu probíhá v budově ZŠ následující program:

Fotbalová příprava 4.-9. třída: úterý 17:00-18:00

Zimní cvičení: mladší příprava 1.-3. třída – čtvrtek 16:00-17:00

Starší příprava: čtvrtek 17:00 - 18:00

Pro bližší info pište na: sokolkrtiny@seznam.cz
nebo volejte 737 211 471 (R. Brzobohatý)

Sokolský cyklozávod

Sokolové se nám trochu zapomněli pochlubit Dětským cyklozávodem, který počátkem září uspořádali s velkým úspěchem na louce za Obecním úřadem pro všechny kategorie našich dětí. Zájem byl opravdu obrovský, všichni účastníci si odnesli hodnotné výhry, které jim pro větší slávu přišel osobně udělit někdejší vrcholný reprezentant naší republiky v cyklistice, Jozef Regec.

Sokolům za to patří naše pochvala a pokud do příště trochu zlepší také organizaci příprav diplomů, nebude jim už co vytknout.

Petr Švenda

Ohlédnutí za Hodičkama neboli maléma křtinskéma hodama 2016

V sobotu 13. srpna 2016 se u nás uskutečnily takzvané malé křtinské hody neboli „Hodičky“, jak si je chasa pracovně pojmenovala a jak se pak tento název vžil i mezi širší veřejností. Akce vznikla z popudu části chasy, protože ta se dozvěděla, že v Habrůvce se nepodařilo uspořádat hody, které na tuto vesnici připadají každý sudý rok. A byla by přece škoda naši mezidědinovou tradici přetřhnout a hody vůbec nemít.

Sobotní odpoledne tak bylo vyplněno programem pod májou. Ten začal slavnostním příchodem krojované chasy a tradičním proslovem rychtáře v podání starosty městysu Františka Novotného, který na závěr předal hodové právo hlavnímu páru Míši Palíškové a Petru Zapletalovi. (Jen pro zajímavost – ve Křtinách máme vyrobena dvě hodová práva a tradičně se používá to starší, které vypadá trošku jako palička na maso. Letos jsme po čtrnácti letech oprášili ono mladší právo, které bylo vyrobeno v roce 2002 jako náhrada za tehdy dočasně ztracené starší právo.) Po zavěšení práva na máju přítomní policajti (Mirek Musil a Lukáš Gregor) seznámili návštěvníky s hodičkovými paragrafy čili pravidly, kterými se každý musí v tento den řídit. Po sólu pro rychtářský pár následoval první z tanců chasy. Jednalo se o variace na jednoduché párové tance hojně rozšířené zejména

na Slovácku, takzvané skočné, a na motivy písně „Proč bysme veselí nebyli“. Základ tance pro chasu opět vymyslela Petra Říhová. Její myšlenky pak hodovníci v průběhu zkoušek spontánně dotvořili k obrazu svému. No, a po sólu pro rodiče stárek a stárků předvedla chasa druhý tanec, ve Křtinách dříve na hodech hojně tancovanou Doudlebskou polku. O následné hudební rozptýlení se celý večer starala místní Cimbálová muzika Jana Opletala pod vedením Lukáše Sotoláře a primáše Pavla Mika.

Protože si však chasa řekla, že hodičky budou více o zapojení návštěvníků do celkového programu, byly v průběhu večera připraveny „hodičkové školy tanců“, při kterých stárek Štefan Pindák učil přítomné odvážlivce nejprve základní kroky skočné a později večer pak pány i cifrování či verbuňk. Nevíme, jestli to bylo pokročilejší hodinou, větší tmou či množstvím vypitého vína, ale hlavně škola verbuňku sklídila velký úspěch a na pomyslný parket se vydalo opravdu hodně pánů, kteří se po počáteční nejistotě skutečně odvážali, a ke konci nácviiku vypadalo cifrování velmi povedeně. Snad výuka padla na úrodnou půdu a v příštích letech bude ve Křtinách již tradicí, že lidé u cimbalu pouze suše nestojí (či se jen pohupují), ale že zahodí svůj ostych a budou zvesela tancovat i cifrovat.

Večer pak chasa ještě jednou předvedla pásmo tanců a po losování tomboly přidala navíc „půlnoční překvapení“, kterým byla „obrácená“ Doudlebská polka, při níž si pánové vyměnili role se svými stárkami a vesele vířili kolem jejich kolečka. Závěrečný potlesk naznačoval, že se tato komická vložka vcelku povedla.

Celé hodové dění završila chasa v neděli na mši, při které všechny krojované páry obsadily první lavice v místním chrámu, a vybraní hodovníci se také ujali čtení z Bible. Nutno podotknout, že se tím ve Křtinách po mnoha letech uskutečnilo to, co jinde k hodům neodmyslitelně patří. Na panu faráři Janu Peňázovi byla vidět velká radost – aby také ne, vždyť již o minulých hodech se velmi přimlouval za návrat této tradice. Mimochodem, většina si toho asi nevšimla, ale pan farář letos, při krátkém zastavení po cestě na faru, také požehnal máju před její stavbou.

Hodičky byly v mnohém podobné našim tradičním hodům – byly tance chasy, proslovy pod májou, výborné vínko od Marka Pšovského, či zpěvy u cimbálu. Na druhé straně se chasa rozhodla, že na hodičkách realizuje množství drobných nápadů, které na „velkých“ hodech přijdou na mysl, ale kvůli osvědčenému průběhu či náročnosti příprav se na ně již několikrát nedostalo. Proto jsme letos: neměli zdobné kyjovské kroje,

ale oblékli jsme si pro naši oblast více tradiční a prostší oděvy; vyrazili na zvaní po dědině již o týden dříve, a to v neděli 7. srpna; měli menší máju (16 metrů), která se po letech opět stavěla ručně; dali jsme na stoly zpěvníky, aby návštěvníci v hojnějším počtu podpořili cimbál a chasu svým zpěvem; zavěsili jsme právo o něco níž, aby stárci a policajti zažili to napětí, jestli je nějaký přesporní nechce ukrást a obstarat si tak pití a pohoštění na hodech zdarma za vykoupení práva zpět; uskutečnili jsme školy skočné a cifrování, aby přítomní jen neseděli, ale více se zapojili do tanců

a věděli, co při nich dělat; vymysleli jsme půlnoční překvapení, vyrazili na nedělní mši či ozkoušeli dobrovolné vstupné. Jsme opravdu rádi, že u spousty věcí se povedlo více zapojit celou chasu, která prvotní impuls sama vzala a dotvořila jej – pěkným příkladem byly třeba barevné punčochy stárek, které samy přišly s nápadem na jejich rozmanitost a s tím, aby stárci měli ve stejné barvě pentli okolo klobouku.

Krásnou tečkou na konci celé akce bylo nedělní podvečerní posezení chasy na náměstí u vínka a guláše, které proběhlo po úklidu náměstí a skácení máje. Je výbornou zprávou, že už zde se povedlo vybrat nový hlavní pár pro příští hody, kterým bude Anna Boháčková a Jiří Pindák. Gratulujeme a věříme, že veškeré své zkušenosti zúročí při přípravě následujících hodů, které proběhnou v sobotu 19. srpna 2017.

I touto cestou pak chceme poděkovat všem členům letošní hodičkové chasy za jejich nasazení i nápady, sponzorům, fotografům v čele s Martinem Bělehrádkem a všem pomocníkům za příspěví ke zdárnému průběhu celých Křtinských hodiček 2016.

Pokud si chcete letošní hodičky připomenout, neváhejte a podívejte se do fotogalerie na **www.krtinskehody.tk**.

S tradičním zvoláním „Čí só hode?“ na viděnou na příštích Křtinských hodech.

Míša Palíšková a Petr Zapletal, hlavní stárci

*Zaručená zpráva našeho terénního zpravodaje
z první bojové linie:
Letošní hody bavily opravdu všechny přítomné.*

Pan kaplan se loučí ...

Putování jižními Čechami 2016

Prázdniny se staly minulostí, přišlo září a toulavé boty křtinských cestovatelů už neměly stání, jejich chvíle blížila, konečně nastal čas „podzimního“ zájezdu. V sobotu 10. září se 48 nadšených cestovatelů sešlo u autobusu, aby bez větších potíží vyrazilo na cestu. Brzké ráno slibovalo krásný den. Zkušený pan průvodce hned na úvod prozradil podrobný program následujících dvou dnů – čekalo nás putování jižními Čechami.

Pan řidič zamířil směrem na Náměšť a Třebíč, kterými jsme však pouze projeli. První zastávkou našeho jihočeského putování byla ještě v kraji Vysočina ležící

krásná renesanční dáma, Telč. Je bílá, je úžasná a jistě má duši ženy, protože kdo jiný by se dokázal tak líbezně zhlížet v hladině rybníků, které ji obklopují. Cestou na proslulé telčské náměstí nás pan průvodce opět zahrnul množstvím zajímavých informací a

Telč

přidal několik tipů, co stojí za to vidět při krátkém, zhruba hodinovém, samostatném průzkumu města. V určenou dobu jsme se opět všichni sešli u autobusu a mohli pokračovat v další cestě.

Netrvalo dlouho a dorazili jsme do dalšího z cílů naší cesty. Stejně jako je Telč krásnou renesanční dámou, je Jindřichův Hradec jako majestátní rytíř z dávných časů. I on je však tak trochu marnivý, neboť svoji majestátnost neustále kontroluje v jiskřivé hladině rybníku Vajgar. Opět jsme společně s panem průvodcem prošli ta „nej“ místa, abychom následně mohli ukojit objevitelskou vášeň a podniknout průzkum na vlastní pěst. Byla sobota, den svatební, a Rondel v zahradě zámku byl zvědavým návštěvníkům zapovězen. Ke zkoumání toho však zůstalo víc než dost:

přeskočit, překročit nebo zašlápnout 15. poledník, okouknout Krýzovy jesličky, navštívit starou radnici s několika výstavami, ochutnat všechny jindřichohradecké zmrzliny, nebo se uvelebit v příjemné cukrárně. Na úplný závěr návštěvy Jindřichova Hradce jsme se opět všichni sešli, abychom navštívili zpívající fontánu u sv. Floriána.

Čekala nás poslední objevitelská zastávka tohoto dne - královské město České Budějovice, netřeba hledat další přívlastky, to, že jsou „Budějky“ městem královským, hovoří za vše. I zde jsem úspěšně (pro mnohé spěšně) dorazili na náměstí Přemysla Otakara II. a vybaveni tipy a informacemi se vydali objevovat. Zde v Budějovicích ovšem slovo objevovat najednou získalo příchuť opravdového pátrání a hledání. Nejtypičtější symbol náměstí, Samsonova kašna, tam zkrátka nebyla. Uprostřed náměstí se tyčilo pouze černé cosi, co nejvíc připomínalo poněkud přerostlý zahradní bazén. K tomu cosi vedla ještě podivnější - také černá - krytá lávka, světe div se, z okna jednoho z domů na náměstí. Záhadu takového rozsahu nešlo nechat nevyřešenou. Dům, z jehož okna lávka vedla, byla Galerie současného umění. A lávka byla opravdu lávkou a sloužila návštěvníkům k průchodu ke slavné kašně. Ta se opravdu skrývala v té podivné černé aréně. Jednalo se o projekt Vnímání, kterým chtěl autor upozornit na význam památek. Po zdolání lávky zrakům přístupná Samsonova kašna byla krásná a voda, tak příznačná pro jižní Čechy, jako již několikrát toho dne jiskřivá a slunce svítlo. A co dalšího nešlo opomenout? Vyšplhat se na Černou věž a najít bludný kámen – povedlo se obojí.

Den nabitý událostmi se pomalu chýlil k večeru a nezbývalo, než vyrazit směr Černá v Pošumaví, kde nás čekalo ubytování v resortu u Lipna.

České Budějovice s kašnou i bludným kamenem.

Po překonání počátečních potíže s částečnou absencí ložního prádla a nadbytkem cigaretových špačků v nevysypaných popelnících na balkonech, jsme se mohli vydat k večeři. Nechutnalo každému, ale nakonec nikdo nešel spát hladový, tak proč si kazit náladu – no ne?

Spalo se dobře, ráno bylo mlhavé, ale krásný východ slunce, které si skrz mlhu statečně razilo cestu, opět sliboval nádherný den. Po snídani, jsme ještě rychle, alespoň na malou chvíli, zaběhli na břeh našeho domácího „moře“. Pláž byla písčitá, marina plná plachetnic a pavučiny na okolo rostoucích jeřabinách se nádherně perly ranní rosou.

Opět honem do autobusu a hurá za dalším dobrodružstvím. Cestou do Vyššího Brodu nás opět provázela voda, nejprve Lipno, pak Vltava - díky krásnému počasí pořád plná vodáků. Ve Vyšším Brodě jsme navštívili velice zajímavé poštovní muzeum, někteří také mši v kostele cisterciáckého kláštera. Čekal nás poslední a „hlavní“ cíl našeho putování - Český Krumlov. Cestou do Krumlova jsme projížděli další z někdejších držav pánů z růže Rožmberkem nad Vltavou, pětiletá růže nás stejně jako voda provázela celým putováním.

Český Krumlov je jednou z našich památek UNESCO, je druhým největším hradním komplexem v České republice, je jedinečný a je krásný. Vybaveni informacemi od pana průvodce jsme se rozprchlí zkoumat zákoutí tohoto jihočeského klenotu. Pouhých několik hodin nestačí, ani den by nestačil. Věřím, že pokaždé když člověk toto místo navštíví, objeví něco nového a krásného. Procházka starobylými uličkami byla stejná jako tato pozdně letní neděle. Vzduch ještě dýchal létem, už ne horkým létem plným příslibů s divokými a zářivými paprsky, ale tím létem, které už jen zbývá, do jehož vůni se lehce vkrádá barva a vůně podzimu – pomalu uvadajícího listí, zrajícího ovoce a těžké vůně pozdně letních květů. Přestože město zažilo spoustu pozdně letních nedělí a je to na něm znát, dělá ho to snad ještě krásnějším. Přijímá s laskavou otevřenou náručí zástupy zvědavých návštěvníků, které nechává nahlédnout do svých tajuplných zákoutí a umožní jim žasnout stejně tak, jako když byli ještě dětmi. Vše umocňuje

Vltava, která jako saténová lesklá stuha město protíná, tiše šumí a jiskří. Tak takový byl pro mě Krumlov tu pozdně letní neděli.

V blížícím se podvečeru jsme se rozloučili s Krumlovem a stejnou cestou se vydali zpět domů. Pokud má některý kraj naší vlasti nárok na přívlastek malebný, jsou to určitě jižní Čechy. Výlet se vydařil.

Závěrem se hodí poděkovat skvělému panu průvodci, který nás celou cestu

zahrnoval množstvím zajímavých informací, panu řidiči, který nás vozil bez nehody, městysu, který tento (asi již tradiční) podzemní výlet zprostředkoval a dofinancoval. A také všem účastníkům, kteří dodržovali pokyny, byli dochvilní a neztráceli se, takže jsme vše naplánované, i když příjemně unavení, zvládli.

Anita Ruby

Vánoční koncerty ve Křtinách

Ve středu **28. prosince 2016 v 17 hodin** v kostele Jména Panny Marie vystoupí folkové rodinné trio **MARIAN & ÚLETY** z Velkých Bílovic a zahraje autorské křesťanské písně proložené mluveným slovem, koledami a mariánskými písněmi.

Trio tvoří: tatínek Marian, otec 7 dětí, - klasická kytara, dcera - všechny flétny, syn - basová kytara a trojhlasý zpěv.

Celý pořad bude spojen s bohoslužbou slova a s našimi hosty si budeme moci zazpívat.

Proto vás všechny srdečně zvú. Vstupné bude dobrovolné.

A dále zvú na tradiční **Rybovu mši** v podání sboru a orchestru brněnské katedrály v neděli **8. ledna 2017 ve 14 hodin**. Vstupné na místě.

Jan Peňáz

Kolem dušiček

aneb zamyšlení nejen hřbitovní

Ve všech lidských kulturách najdeme stopy po úctě k mrtvým, protože všichni počítali s tím, že u lidí smrtí život nekončí a vyjadřovali to právě pohřebními obřady.

I my kněží jsme spojováni s posledními věcmi člověka. A katolické pohřby chceme dělat hezky česky, jak se (nejen) na Moravě sluší a patří.

Z filmů sice víme, že v Americe se na pohřbu sejdou lidé a někdo tam vypráví, co všechno zemřelý dělal, a všem ukazuje jeho golfovou hůl a podobné souveniry.

Z naší totalitní minulosti si vzpomeneme, že v některých okresech dělali vše proto, aby snížili procento církevních pohřbů. Když se jim to nedařilo, aspoň přikázali, že i na církevním pohřbu musí mluvit občanský řečník.

Sám jsem zažil, že při pohřbu mladého člověka si řečník z národního podniku, kde pracoval, vzal slovo jako poslední a přímo tam vyhlášoval: Život končí smrtí a basta. Nic pak není. To měl být poslední dojem, který si pozůstalí a přátelé měli odnášet domů. Po jeho slovech jsem se odvážil začít modlitbu Věřím v Boha. Lidé pochopili a svou víru přímo vyznávali, úplně jsem cítil, s jakou silou a vroucností říkali v závěru: Věřím v těla vzkříšení a život věčný.

Dnes se musíme varovat obou krajností: amerických zvyků i sovětských osnov. Podle nich se všichni zabývají jen pozemským životem zemřelého. Ten však už patří minulosti. Nikdo z nebožtíků už nepůjde s pejskem na procházku, už nebude hrát golf. Z Bible však víme, že nám Bůh připravil budoucnost u sebe v nebi. Ta se má připomenout na každém pohřbu v kostele anebo i v obřadní síni, pokud tam pozvou služebníka Božího.

Nechci nic vnucovat, jen připomenout, že lidé se za zemřelého modlili. Prosili, aby dosáhl světla věčného v nebi. Poprvé se takto pomodlili, když zazněl umíráček, pak se v předvečer pohřbu sešli doma u rakve. To dneska už nejde udělat přesně jako dříve, ale k modlitbě bychom se sejít mohli. Je trochu škoda, že takzvaně nejsou lidi, kteří by se pomodlili aspoň v kostele před pohřbem. Znam však obce, kde přijdou zpěvačky a střídají se s lidmi - jeden desátek růžence a jedna píseň z kůru. Možná by u nás také šlo domluvit se na něčem podobném s kapelou.

Pro církevní pohřební obřady je daná osnova, kde je jasně řečeno, co být má, co být může a co se nesmí. Z kazatelny nebo od pultíku se smí číst jen z Bible a dělat pouze její výklad. Hlavní je vždy evangelium, z kterého vyplývá, že i my máme žít s Pánem Ježíšem v nebi. Moc podrobností nám o tom Bible neříká, ale to co tam čteme a to, co Pán Ježíš svým vzkříšením dokázal, nám může stačit.

Bylo by asi špatné neříkat nic o zemřelém(m), proto je nejlepším řešením, když se stručně nastíní jeho životopis předem, abychom si uvědomili, za co jemu i Bohu děkujeme. Protože však má každý svůj úhel pohledu, snažím se, abych nehodnotil, ani nevynášel ani neodmítal, pouze řekl jasné věci - datum a místo narození, příbuzenské vztahy, kdy a kde byla svatba a podobně. Život i události se dají hodnotit rozdílným způsobem, jinak se totiž dívají na vášnivého rybáře jeho kolegové a jinak jeho žena či děti, pokud zrovna tomuto koníčku nepodlehly.

K pohřbu patří i veřejné poděkování a rozloučení. Jménem rodiny to udělá sám kněz, i když v totalitě na to v podnicích měli vyčleněné zvláštní pracovníky. Ptal jsem se našich lidí, kteří žijí v Bavorsku, zda tam také při pohřbech mluví někdo jiný než kněz. Řekli mi, že na každém, ale až na hřbitově a vždycky v uniformě spolku, v kterém byl i zemřelý. Nikdy tento řečník nemluví v posvátném prostoru chrámu Páně, to je místo na modlitby a hlásání Slova Božího. Je totiž dobré pěkně rozlišit církev a vlast, farnost a obec, duši a tělo, posvátné a světské, lidskou minulost a budoucnost, kterou i zemřelým nabízí Bůh.

Jan Peňáz

Druhé pátky v měsíci

Na přání mnohých jsme přednášky pořádané farností přesunuli na druhý pátek v měsíci.

V únoru uplyne 340 let od narození J.B. Santiniho Aichla a za 7 let si připomeneme 300. výročí jeho smrti, které má být zapsáno do seznamu UNESCO.

Proto se můžeme těšit na tři přednášky s kunsthistoričkou Mgr. Kateřinou Synkovou ve farní knihovně, které nám přiblíží dobu, autora a jeho dílo ve Křtinách.

Témata:

1) pátek **11. listopadu v 19 hodin**: Znamý - neznámý J. B. Santini Aichel, životní příběh barokního genia

2) pátek **9. prosince** - 2. den po jeho úmrtí 1723 - **v 19 hodin**: Život v době baroka, přiblížení doby ve které se narodil, tvořil a zemřel J. B. Santini Aichel

3) pátek **20. ledna 2017 v 19 hodin**: Poutní chrám Páně architekta J. B. Santiniho Aichela ve Křtinách - proměny místa, umělecká výzdoba, význam areálu

Celý cyklus bude ukončen ve vlastní den výročí jeho narození - 3. února na sv. Blažeje - speciálním barokním zážitkovým programem. Pod vedením Mgr. Kateřiny Synkové se zaměříme na celý areál chrámu a přilehlého okolí. Večer vyvrcholí děkovnou bohoslužbou za J.B.S.A. a všechny jeho spolupracovníky (na ně nesmíme zapomínat, je to jejich společné dílo).

Další druhé pátky:

10. únor - P. Stanislav Pacner: O Bibli všeobecně

10. březen - Těžká místa v Bibli Doc. Petr Chalupa - možnost se ptát na další složitá místa

14. duben (Velký pátek) křížová cesta po místech bolesti v našem okolí (nehody, vraždy, sebevraždy), kdy budeme Beránka Božího prosit o pokoj, odpuštění a smíření

12. květen a 9. červen - další 2 večery o těžkých místech v Bibli s Doc. Petrem Chalupou.

RŮZNÉ

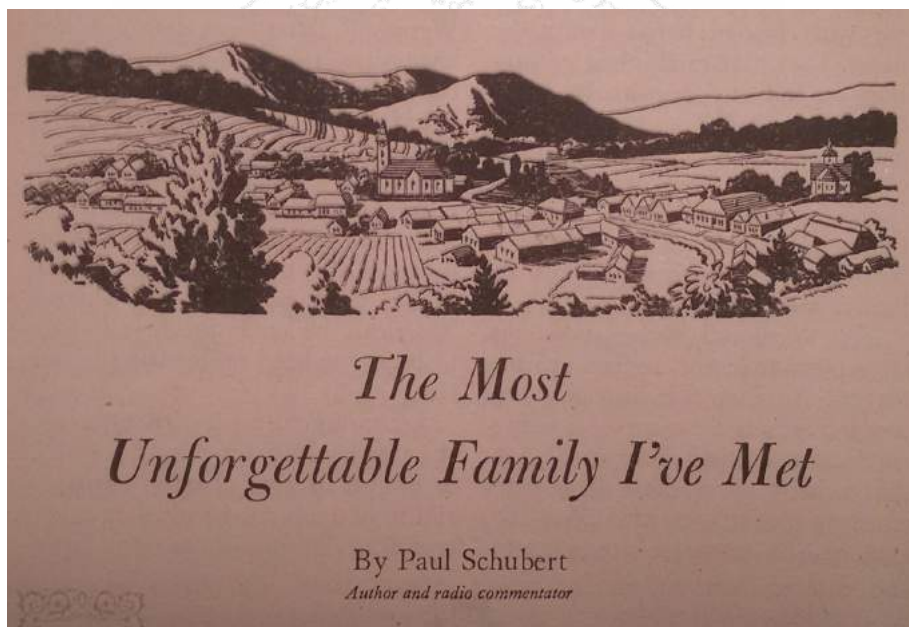
Poděkování

Vážení spoluobčané, dovoluji vám touto cestou poděkovat za velmi vysokou podporu, kterou jste dali svými hlasy Starostům pro jižní Moravu a hlavně za preferenčními hlasy, které jsem od vás dostal při volbách do Krajského zastupitelstva. Beru to jako pololetní vysvědčení mé práce a velmi si toho vážím. Doufám, že členstvím v odborné komisi, budu moci přispět k větší podpoře nejen Křtin, ale celého regionu.

Váš starosta

Rodina, na kterou nikdy nezapomenu

Koupil jsem si onehdy v jednom americkém antikvariátu za sedm dolarů staré číslo časopisu *Reader's Digest* z prosince roku 1947. Nebylo to z žádného furiantství, šlo o dobře promyšlený obchod. Na stránkách 78-80 mne totiž zaujal článek amerického předválečného spisovatele Paula Schuberta. V doprovodném obrázku by sice nikdo - ani autor - Křtiny nepoznal, ale věřte, jsou to ony. Článek ve starém americkém časopisu se totiž překvapivě týká právě Křtin. Přesto, že dodnes nejsme vesnicí roku, světoví jsme evidentně byli už před téměř sedmdesáti léty. Rád bych se s vámi v předvánočním čase o text článku, v překladu ing. Jaroslavy Švendové, podělil. Představuje autentický vhled do obyčejného života křtinských obyvatel v době první republiky:

Poprvé jsem přišel k domku č. 24 s červenou střechou ve Křtinách jednoho letního rána počátkem 30. let (*dnes tam bydlí Koneční a Nippertovi, pozn. red.*). Hledali jsme s manželkou nějaké levné ubytování, kde bychom asi čtvrt roku žili, než dopíšu svoji knihu. Tuto okouzující vesnici, ležící hluboko v kopcovitých moravských lesích, jsme si zvolili jako ideální místo.

Otevřel nám Josef Dvořák – vrásčitý rolník. Za ním stála s rukama v bok jeho žena Marie, v široké chodbě, která rozdělovala dům na dvě části. Marie moc nemluvila - domlouvat nájemné byl mužův úkol - ale byl jsem přitahován její inteligentní, radostnou tváří. Lemovaly ji vlasy černé jako uhlí a hezké obočí nad nádhernýma očima – oči venkovana jsou tak blízko životu, že snad vidí přes mysterium zrození a smrti až do království víry. Když tam tak stála, vysoká a statná, přitulila se k ní dvě dítky. Jak se později ukázalo, Marie měla ještě další tři děti. Ty byly v práci.

Pronajali jsme si polovinu domku č.24 za 2500 Kč – tedy 75 dolarů naší měny za sezonu. Jak dlouho „sezona“ trvá? „Oh“, řekl pan Dvořák velkoryse, *„do podzimu. Můžete zůstat do vánoc, co se mne týká. Ve skutečnosti můžete zůstat do příštího roku. Pokud dostanu svých 2500 Kč za sezonu, budu spokojen.“*

Tak jsme se nastěhovali, připravili psací stroj a začali pracovat; a byli jsme obklopeni životem Dvořákovy domácnosti. Jejich den začínal ve tři ráno, kdy Marie vstala a vypravila svého nejstaršího syna do práce. Po celý den dům bzučel její činností, vařením, pečením, uklízením, kopáním na zahradě. Kromě toho byla Marie profesionální prادلenou - zaměstnávala sedm žen na praní a žehlení ve velké kůlně za domem.

Mariin spokojený zpěv při práci pronikal celým stavením. Brzy jsem zjistil, že tato venkovská žena je svým srdcem a duchem velká dáma. Jak je Marie taktní, ukázala záležitost s flašinetářem. Každý den brzy ráno přišel na dvorek ošumělý stařec, připravil si flašinet (který mu koupila vesnice, aby si mohl „vydělávat“ na svůj žebrácký život), a po 20 minut hrál jednu písničku pořád dokola. Obvykle jsem byl v posteli, když přišel. Tvrdě jsem pracoval na své knize; často jsem byl v práci ještě když zazvonil Mariin budík ve tři ráno. Nenáviděl jsem flašinet. Probouzel mne a já ležel rozzuřený, když hrál tu svou hroznou písničku. Byl jsem přesvědčen, že bude hrát tak dlouho, dokud mu Američan nezaplatí, aby šel pryč. No, moje vytrvalost se ukázala být větší, než jeho. Některé dny návštěvu domu Křtiny číslo 24 vzdával, asi zklamán, že jsem mu nic nedal.

Později jsem se dověděl, že Marie mne celou dobu chránila, abych neztratil tvář. Každý den dávala flašinetáři pět haléřů za svou vlastní rodinu a 50 haléřů (nebo snad dokonce celou jednokorunovou minci v hodnotě tři centů) jménem nás, Američanů, což bylo přiměřené u někoho tak bohatého,

jako jsme byli my. Důvodem, proč hrál flašinetář v čísle 24 s takovým zápalem, byla tedy čirá a bezmezná vděčnost.

Myslím, že Marie věděla, že ve skutečnosti nejsme bohatí. Ale ve srovnání s rolnickými venkovany jsme si žili docela dobře. Náš rozpočet činil v té době 50 \$ na měsíc. Kniha mne plně zaměstnávala a prodlužovaný čas už varovně sahal do mých finančních rezerv. Přicházející zima mne zastihla ještě v práci a konec dosud nebyl v dohledu.

Vánoce slibovaly, že budou drsné. Nebo lépe řečeno, být cizincem v cizí zemi není o vánocích nikdy snadné. Přestože jsem se zamiloval do Křtin a hlubokých lesů kolem nich, Morava byla daleko od mého domova v Connecticutu. Tam bylo to místo, kde jsem chtěl o Vánocích být.

V Dvořákově části domu vyvolaly blížící se svátky horečné vzrušení. To tajemství, ty balíčky a vánoční stromek přinesený z lesa, čekající na zdobení!

Rozhodli jsme se se ženou, že budeme Spartané: budeme přes celé svátky pracovat, vynecháme slavení a dokončíme tu knihu. Ovšem, i když jsme se rozhodli nedávat si jeden druhému dárky, chtěli jsme dát něco Dvořákům, které jsme obdivovali a jež jsme si zamilovali.

Byly to ty nejlepší dárky, jaké jsme si mohli dovolit: teplou šálu pro nejstaršího chlapce, ponožky pro mladší dva, něco na parádu pro jedenáctileté děvčátko (s lahvičkou parfému uschovanou uvnitř) a kapesní zavírací nůž pro nejmladšího chlapce. Pro pana Dvořáka tabák a fajfku. Pro Marii teplý pletený svetr na dlouhé studené zimní cesty do města při roznášce prádla.

V té části světa se slaví vánoce na Štědrý večer (*v Americe až o den později, pozn.red.*). Asi ve tři odpoledne jsem přenesl dárky přes chodbu a položil je na kuchyňský stůl. Marie se usmívala. „*Děkuji vám*“, řekla a měla v očích opravdové díky.

Vrátil jsem se k práci, ale moc mi to nešlo. Po pravdě řečeno, nenáviděl jsem psací stroj a nenáviděl jsem knihu.

S přicházejícím večerem se rozzářila okna vesnice a vytvářela nádherné obdélníčky třpytu proti tmavému nebi. Slavení na druhé straně domu začalo slyšitelně narůstat a nám začalo být čím dál mizerněji. Pak se ozvalo zaklepání na dveře. Bylo to jedno z dětí a ptalo se, jestli bychom se přišli podívat na rozsvícený stromček. To nesmělé pozvání prozrazovalo toužebné očekávání.

To už bylo příliš. Jak bych mohl být Spartanem, kdybych se zúčastnil vánočních radovánek Dvořákovy rodiny? Řekl jsem své ženě: *"Nechce se mi tam jít, ale myslím, že není možné to odříci. Pro ně to zřejmě hodně znamená."*

Naproti přes chodbu zapaloval pan Dvořák slavnostně a pečlivě svíčky jednu po druhé – byl to nádherný stromeček. Marie byla ještě v kuchyni. Večeře již byla připravena na stole, pokrytém bílým ubrusem – stůl se prohýbal pod polévkou, rybou, masem, krocanem, zeleninou, cukrovím, fantastickými zákusky a štíhlou lahví vína. A těch dárků pod stromečkem, dosud neotevřených!

Ten pohled ve mně - cizinci v cizí zemi - vyvolal vzpomínky na domov, tak daleko odtud. Dojetím se mi stáhlo hrdlo. Po vzájemné výměně blahopřání jsme se vrátili zpět do našeho nevyzdobeného pokoje v nevánoční polovině domu, s pocity ještě smutnějšími, než předtím.

Otevřel jsem dveře a strnul. Stalo se něco neuvěřitelného. Zatímco jsme se ženou dleli přes chodbu u Dvořáků, Marie se vkradla - bůh žehnej jejímu srdci - do naší kuchyně a přinesla Vánoce k nám. Stůl byl pokryt bílým ubrusem, přesně jako u nich. Byla tam vánoční zeleň se svíčkami, nádobí a stolní náčiní – stejné jako naproti přes chodbu, dokonce i vysoká láhev vína. My, cizinci, jsme byli zahrnuti do domácnosti Marie Dvořákové, tím, že se s námi rozdělila. Byl to ten nejhlubší a nejpřímnější dar, který nám mohla dát.

Paul Schubert

Vánoční příběh v předvánočním čase. Jen ten krocan mi na štědrovečerním stole jaksi neštymuje. Patrně básnická licence amerického autora, který si Vánoce bez krocana neumí představit.

*Na čem přesně Paul Schubert ve Křtinách pracoval, můžeme jen odhadovat. Nebyl to žádný beletrista, nepsal detektivky, ani romány: v roce 1932 vyšla jeho kniha "Death of a Fleet, 1917-1919", kterou ovšem sepsal spolu s Langhornem Gibsonem na konci dvacátých let, takže pravděpodobněji adeptkou na "naši knihu" je spíše následující theologická monografie "**The Form and Function of the Pauline Thanksgivings**", která vyšla poprvé v roce 1937 v Chicagu a zabývala se studiem korespondence svatého Pavla. Až tedy tuto knihu budete někdy čísti, vzpomeňte si, že možná vznikla ve Křtinách u Dvořáků.*

Petr Švenda

Vznik a zánik Československa

Je tomu již téměř sto let, od chvíle, kdy vznikla Československá republika.

V předchozích staletích mělo České království podstatný vliv na dění střední i západní Evropy, pak ale země Koruny české na dlouho pohltila Rakousko-uherská monarchie a Habsburkové vládli českému trůnu 392 let až do roku 1918.

První světová válka 1914-1918 začala sarajevským atentátem a byla určitou nadějí pro země české: T. G. Masaryk, prezident ČSR, odešel do zahraničí, aby zde s dalšími politiky českými, slovenskými a především světovými pracoval na osvobození a samostatnosti své země. V Čechách vznikla tajná odbojová organizace Maffie a v zahraničí legie českých a slovenských vojáků, vítězně bojující na straně "Dohody" - což vedlo k podpisu Pittsburské dohody (30. května 1918), k vzniku Národního výboru česko-slovenského a tím i k vzniku samostatného Československa dne 28. října 1918.

Do Křtin a okolních obcí dostaly se zprávy o vyhlášení samostatného československého státu hned druhý den večer, v úterý 29. října - kdy je přinesli dělníci, zaměstnaní v Brně; naši spoluobčané prožívali tyto radostné chvíle s velkou radostí a hlučným způsobem, zalepovali císařské odznaky, symbol čtyřsetleté nadvlády habsburské monarchie a na jejich místech zavlály červenobílé prapory. Dne 1. listopadu byla zpívána v našem kostele poprvé národní hymna "Kde domov můj".

Do Bukovinky přijeli - teď již bývalí - vojáci na ozdobeném voze a událost byla občanům vybubnována až když se stmívalo. V dalších okolních obcích o této významné události existují záznamy v místních "Pamětních knihách".

Po těchto radostných dnech se však dostaly do popředí ekonomické, sociální a politické problémy. Na náš stát - i při jinak velkém rozmachu a celostátních úspěších v prvním desetiletí - dolehla v roce 1932 též celosvětová hospodářská krize a v dalších letech neblahé politické události: v republice totiž žily téměř 3 miliony Němců, kteří po vzniku nacismu v sousedním Německu usilovali o rozbití československého státu, což vedlo v roce 1938 k odtržení jimi obydleného pohraničí, tzv. Sudet, v roce 1939

k okupaci zbylé II. republiky Velkoněmeckou říší, ke zřízení "Protektorátu Čechy a Morava" a k těžkým létům II. světové války. Teprve jejím ukončením bylo Československo opět obnoveno.

Dr. Zdeněk Opletal, kronikář

Pozn.red.: Sluší se doplniti, že Československo bylo v důsledku válečného vývoje obnoveno jen částečně. Přišlo o Podkarpatskou Rus, takže předválečná říkanka "Od Jasenné do Aše, republika je naše" ztratila smysl. (Jasiňa, česky Jasenná, byla nejvýchodnější dědinou v prvorepublikovém Československu. Končila tam naše nejdelší železniční trať.)

Obnovené Československo mělo před sebou ještě posledních 47 let své existence. Tu definitivně ukončila schůzka politických reprezentací České a Slovenské republiky v brněnské vile Tugendhat dne 8. července 1992. Přes nesouhlas většiny obyvatelstva se zástupci ODS a HZDS dohodli, že je pro ně jednodušší republiku rozdělit, než hledat oboustranně přijatelnou formu řízení společného státu. K oficiálnímu zániku Československa tak došlo o půlnoci z 31.12.1992 na 1.1.1993. Slovenská massmedia se přesto dodnes živě zajímají o dění a kulturu v České republice, zatímco ta naše se o Slovensko zajímají mnohem méně a spíše přezíravě. Mladá generace díky tomu již přestává slovenštině rozumět. Škoda, Slováci pro nás dodnes představují kulturně i jazykově nejbližšího souseda, který s námi sdílí mnohem víc, než 74 let společné historie ve dvacátém století. A v zahraničí stále ještě rozumějí spíše pojmu Československo, než Česko, které si pletou s Čečenskem.

Znáte tyto zajímavosti o naší obci?

Jaké a kdy bylo veřejné osvětlení Křtin?

První veřejné osvětlení bylo petrolejové a bylo zřízeno v roce 1888; elektrický proud byl zaveden až v roce 1923.

Kde se říkávalo "SALVE-VALE"?

Byl to nápis na skále, vyčnívající do silnice směrem k Adamovu. Její převis od nepaměti podírali poutníci holemi, aby se "nesesunula". V českém překladu při příchodu do Křtin: "Salve - Vítej - Buď pozdraven" a při odchodu "Vale - S bohem - Na shledanou".

Dr. Zdeněk Opletal, kronikář

Slovo pana rady - živnostníci

Svůj dnešní příspěvek do Zpravodaje sepsal pan soudní rada Ferdinand Pásek někdy kolem roku 1950. Zaměřil se v něm na drobné podnikatele, kteří ve Křtinách rozvíjeli své podnikatelské aktivity na počátku dvacátého století. Hutný text obsahuje řadu cenných informací ze života křtinských živnostníků té doby.

Do r.1914 bylo ve Křtinách 5 hospod: v č.29 u Pásků (*dnes Drápelovi*), v č.26 u Uhrů (*později Hotel Rosol, dnes Obecní úřad*), v č.21 u Kubšů (*dnes U Farlíků*), v č.33 u Dvořáků (*pozdější hostinec Jana a Viléma Farlíků, pak kino, dnes Koudarovi*) a v č.20 byl Pernica (*později Sedlákoví, Santini, dnes Lumina*). Asi ještě kolem r.1890 byla hospoda v č.30 u Vaňků (*vyhořela v roce 1874, dnes Horkovi, Vaňkové svou hospodu později přesunuli do čísla 75, dnes Packovi*).

Řezníci byli tři, u Pásků, Jan Vaněk a Josef Farlík, po němž řeznictví převzal Hrubý.

Kovářny byly v celé farnosti jen dvě, ve Křtinách a v Habrůvce. Křtinská kovárna byla v hospodě u Pásků č.29 na dvoře a vládl v ní pan Rudolf Farlík, narozený r.1838, syn Františka Farlíka a jeho manželky Josefy, rozené Junkové. Hodně typická postava. "Coza ti volí?" bývala jeho otázka. On byl ještě z těch, kteří konali vojenskou službu v Lombardii, v Itálii, kam se táhlo většinou pěšky, poněvadž železničních tratí nebylo. Měl tedy z těch dob hodně zkušeností a vzpomínek. Zde u Kovárny bylo pro mne, jako malého kluka, hodně zajímavostí, vždyť to už byla podívaná na ty spousty jisker z kovaného žhavého železa a zase s koňmi při kování, když se nechtěly dáti kovati a stále něco nového. Rád jsem přijímal funkci v létě oháněti od koně mouchy, aby lépe při kování stál.

V Habrůvce měl kovárnu mistr Střelec.

Jan Farlík, jako pokračovatel svého otce Rudolfa, měl stále plné ruce práce v kovárně. Jeho kovárna je teď mimo službu, poněvadž pro celou farnost vystačí kovář z Březiny, z Habrůvky a z Bukoviny.

Průmysl kolářský se ještě drží, ale to zásluhou osobní, dovedností mistra Meluzína, který za normalních poměrů pracoval do dalekého okolí.

Ještě v r.1914 se pilně pracovalo v koželužství u Dvořáků a u Ferdinanda Farlika staršího, pak mladšího, s nímž pracovali jeho bratři Adolf a Leopold.

Stolařská rodina byla u Bílých a u Ludlů. Toto řemeslo rozkvetlo mimořádně až za druhé světové války zásluhou Antonína Bílého a Jana Pokorného. Kdyby jejich soukromé podnikání nebylo zabrzděno novým řádem socialním, byly by se Křtiny mohly chlubití stolařskými továrnami.

Bílí jsou hlavně zámečníci. Toto řemeslo provozují skoro 200 let, které se dědí z otce na syna po dnešní dobu. Stále bydlí v č.23.

A jak to vypadá dnes? Stále máme ve Křtinách pět hospod, byť většinou jiných (Zámek č.1, Farlík č.21, Eden č.27, Faust č.62 a v létě ještě bufet na Koupališti). V tomto směru je tedy situace celkem stabilní. Uvidíme, zda přežijí zavedení elektronických pokladen. S kovárnami je to trochu horší. Na počátku šedesátých let bývala v provozu výzkumácká kovárna v čísle 2 (Stará pošta), kam jsem pro změnu chodíval nassávat vůni rozpáleného koksu a sršících jisker já. Vládl jí pan Holík z Bukoviny. Koně už se tam nekovali, ale i tak bylo nač se dívat. Pak se kovárna přesunula do nové budovy Výzkumu (dnešního ředitelství ŠLP) a s odchodem pana Holíka definitivně zanikla.

Ani řezníci, kteří dříve jaksi automaticky splývali s hospodskými, už nejsou, co bývali: po válce provozoval pan Emil Pásek v přístavku svého domu č.29 prodejnu masa, která se později přesunula do nového areálu Jednoty za obecní úřad. Dnes ji tam provozuje ZD Vícov. Pan Pásek ještě nosíval odvěký řeznický stejnokroj - šedobíle kostkované řeznické sako. Dnes už by prodavačkám v masně tolik neslušelo.

Stolařství občas někdo v místě někdejší dílny Františka Bílého provozuje, ale ani Bílí, ani Ludlové, ani Pokorní už u toho nejsou. Jedině kolářská dílna mistra Meluzína ještě žije. Jeho vnuk, rovněž František, zde provozuje pilu a drobnou dřevovýrobu.

Většina tradičních řemesel se dávno přesunula do velkých specializovaných podniků, většinou ve městech, kam také mnozí z nás denně dojíždějí. Zato máme spoustu nových řemeslných odvětví, o nichž se na počátku minulého století panu soudnímu radovi ještě ani nesnilo.

Ferdinand Pásek a Petr Švenda

Hodičky

Kdo v mládí nesnil o nesmrtelnosti? Já tedy ano. I když dnes už po ní zase tolik netoužím, dobře vím, že jedním ze způsobů, jak se nesmrtelnosti alespoň trochu přiblížit, jsou tradice. Tedy něco, čím žijeme a co tady zůstane i po nás.

Například takové hody: když ženy odloží kosy, otřou zpocená čela, sundají zaprášené lněné košule, oblekou se do svátečního a s písní na rtech a muzikou za zády dojdou si pro děvčici, pak i skřivan obdivem ustrne nad strništěm a celý svět se rozvoní létem a radostným očekáváním odvěkého rituálu, který se stejným zápallem provozovali naši praotcové, jakož i my a po nás naše děti.

No ovšem, nežijeme v Podluží, ani na Hornácku. Křtinské hody tak autentické nejsou. Žně za nás řeší ZD Bukovina, skřivan se odstěhoval někam na Habrovsko, protože v křtinských lesích nemá takový rozhled, místní folklor se skládá jen z kramářské "Nedaleko u Křtin v lese", místní tance ještě čekají na své objevení a sváteční kamizolu si půjčujeme z divadla. Jenom ty děvčice jsou pořád stejně krásné, voňavé a mladé, dnes, jako před staletími a jejich nápadníci mají pořád chuť se před nimi co nejlépe předvést. A to není málo, už proto stojí hodová tradice za pěstování.

Letošní hody byly skromnější, než ty obvyklé "plnotučné", mně se ale líbily mnohem víc. Vášnivě protestuji proti názvu hodičky. Byly to opravdové Hody. Takové, jaké odpovídají našemu kulturnímu prostředí. Já vím, kyjovský kroj se spoustou výšivek, spodniček a s bohatě zdobenými řadry, to všechno je krásné, barevné, ale kyjovské. Našemu kraji, naší kultuře a našim děvčicím daleko lépe slušely ty jednoduché modré sukničky a ogarům tmavé gatě s bílou košilí. Nejsme krajem bohatých sedláků. Ve starých knihách se o nás psalo jako o horalech, žijících v hlubokých lesích. Tady se s polí sklídí víc kamení, nežli pšenice, v celé dědině máme jen jednoho zemědělce. Většina z nás tráví pracovní dobu v industriálním prostředí okolních měst a tomu by měl odpovídat i náš kroj.

Samozřejmě lze i zlepšovat: zajděte si někdy za babičkou a zaposlouchejte se do její mluvy. Je-li zdejší nebo z blízkého okolí, uslyšíte nejspíš lidovou řeč na pomezí horáctiny a Malé Hané. Uslyšíte opravdové zdejší nářečí, na hony vzdálené oné groteskní směsi lanžhotštiny, valaštiny a brněnského hantecu, kterou se snažíme přednášet slavnostní hodovou řeč. Zdejší mluva by hodové řeči jistě slušela lépe.

A vůbec, všimli jste si toho neuvěřitelného zájmu o hodovou školu tance? Myslím, že nikdo nenajde odvahy a ejhle, kdekdo si chtěl zkusit zacífovat. Obával jsem se také, že bez velké dechovky zábava za chvíli ustrne. Neustrnula, naopak. Počet mládežníků, předškoláků i důchodců, křepčících po šikmém parketu křtinského náměstí svědčil o jediném: letošní hody se opravdu povedly.

Petr Švenda

Zpravodaj vyšel nákladem 310 ks. Občanům Křtin je zdarma distribuován do poštovních schránek. Svoje příspěvky a náměty zasílejte na e-mailovou adresu zpravodaj@krtiny.cz, případně doneste na ÚM Křtiny osobně. Uzávěrka příštího čísla je **24. února 2017**. Za věcnou správnost příspěvku odpovídá autor. Redakční rada si vyhrazuje právo příspěvky dle potřeby krátit, případně stylisticky upravit nebo nezveřejnit. Vydává Komise pro informatiku Zastupitelstva městyse Křtiny. Šéfredaktor: Petr Švenda. Tisk: Tiskárna Brázda. Registrováno **MK ČR E 20584**.